

37-A (2019) – Nr. 3
ingediend op 3 maart 2023 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Koen Daniëls

over de opvolgingsbespreking

van het verslag

van het Rekenhof

over schoolbesturen
in het leerplichtonderwijs

Documenten in het dossier:

- 37-A** (2019) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
- Nr. 2: Verslag

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçın;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door minister Ben Weyts	4
II.	Reactie van het Rekenhof	5
1.	Aanbevelingen 1 en 2	5
2.	Aanbeveling 3	6
3.	Aanbeveling 4	6
4.	Aanbeveling 5	7
5.	Aanbeveling 6	7
6.	Algemeen besluit	8
III.	Bespreking	8
1.	Tussenkomen van de leden	8
1.1.	Koen Daniëls	8
1.2.	Loes Vandromme	9
1.3.	Hannelore Goeman	9
1.4.	Johan Danen	10
2.	Antwoorden van het Rekenhof	10
3.	Antwoorden van minister Ben Weyts	11
	Gebruikte afkortingen	12

Op 19 januari 2023 organiseerde de Commissie voor Onderwijs een opvolgingsbespreking over het verslag van het Rekenhof over schoolbesturen in het leerplicht-onderwijs, met Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, en Willem Cabooter, eerste-auditeur-revisor bij het Rekenhof.

I. Uiteenzetting door minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* meent dat de aanbevelingen van het Rekenhof vooral stellen dat de Vlaamse overheid de schoolbesturen nog meer zou moeten ondersteunen, zodat ze bijvoorbeeld een actievere rol zouden kunnen spelen op het vlak van kwaliteitsbeleid.

De minister zegt dat er tijdens deze regeerperiode specifiek werd ingezet op de versterking van de directiefunctie. Er was aanvankelijk gestart met een nieuw meeloop-traject, maar omwille van budgettaire keuzes werd, samen met het opstellen van een profiel van directeur, gekozen voor een betere verloning. Het doel is een loonspanning van minstens 31 procent. Dat wordt gerealiseerd in twee fasen. De eerste fase voltrok zich in het voorbije jaar; de tweede fase wordt in deze periode doorgevoerd. In totaal wordt jaarlijks in een financiële impuls van 10 miljoen euro voorzien.

De minister voorziet ook in een relanceproject dat moet bijdragen tot een versterkt pedagogisch-didactisch beleid in scholen. Dat project moet ook schoolleiders versterken in hun onderwijskundig leiderschap. Er werd ook een inspiratiegids gelanceerd ter versterking van het welzijnsbeleid in scholen. In de discussie over de vaste benoeming werd aan de directies meer vrijheid en meer verantwoordelijkheid gegeven. Ze kunnen sneller overgaan tot het vast benoemen van startende leerkrachten, maar daartegenover staat ook de mogelijkheid om slecht functionerende personeelsleden sneller te laten vertrekken. De ontslagprocedure die vroeger meer dan vier jaar bedroeg, is gereduceerd tot iets meer dan een jaar. Dat verhoogt de mogelijkheden voor de directie en het bestuur om een sterk hr-beleid te voeren, meent de minister.

De bijkomende ondersteuning voor de directie, en onrechtstreeks voor schoolbesturen, is in de vorm van beleidsondersteuning. In het kader van de cao zijn ook middelen uitgetrokken voor beleidsondersteuning in het basisonderwijs.

De minister heeft met het Rekenhof een principiële discussie gevoerd over wat de overheid kan doen. Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen voor het beleid ten aanzien van schoolbesturen?

De vrijheid van onderwijs wordt ruim ingevuld. Het gaat niet alleen over het pedagogische, de keuzes die scholen kunnen maken voor de realisatie van de eindtermen, maar ook over de vrijheid van inrichting en het bepalen van de organisatie van het eigen schoolbestuur.

Er zijn ook vereisten ten aanzien van schoolbesturen opgenomen in regelgeving die niet tot het beleidsdomein Onderwijs behoort, stelt de minister. Hierbij kan gedacht worden aan regelgeving op het vlak van begroting en boekhouding, arbeidsrecht en het decreet Lokale Besturen.

Aangezien de schoolbesturen de eindverantwoordelijke zijn voor kwaliteitsvol onderwijs wil de minister voorzien in de nodige instrumenten om het onderwijs sterker te maken. Allereerst worden via het platform Mijn Onderwijs allerhande data ter beschikking gesteld. Op basis daarvan kan het schoolbestuur een gericht beleid voeren.

In de toekomst zullen de schoolbesturen ook de toetsresultaten van hun school op de Vlaamse toetsen ontvangen evenals de laagdrempelige feedbackrapporten.

Na een doorlichting door de onderwijsinspectie volgt altijd een nabespreking, waarop altijd een afvaardiging van het schoolbestuur aanwezig is.

De pedagogische begeleidingsdiensten hebben de mogelijkheid om de schoolbesturen op te nemen in de doelgroep voor professionalisering. De meeste PBD's doen dat ook, meent de minister.

Schoolbesturen zijn natuurlijk ook eerste evaluator van de directeur. De evaluatie-procedure werd deze legislatuur grondig hervormd. Een van de elementen is de verplichte opleiding tot evaluator, die ook geldt voor de leden van het schoolbestuur. In het kader van het syndicaal statuut is er een mechanisme waardoor de directeur en de leden van het schoolbestuur moeten samenwerken.

Volgens de minister zou het interessant zijn te bestuderen in welke mate de schoolbesturen nog meer ondersteund kunnen worden, evenwel binnen de beperkingen van de vrijheid van onderwijs. Wat zou de overheid nog kunnen betekenen? Daarover wil de minister een juridische en praktische studie in de markt plaatsen.

II. Reactie van het Rekenhof

Willem Cabooter gaat eerst in op wat de minister de principiële discussie over de vrijheid van onderwijs noemt. De minister stelt in zijn antwoord dat er een belangrijke taak is weggelegd voor de koepels en het gemeenschapsonderwijs om de werking en samenstelling van de schoolbesturen te verbeteren. Het Rekenhof benadrukt dat de rol van de schoolbesturen zeker niet kan en mag onderschat worden. Ze zijn als inrichtende macht een belangrijke actor in de scholen en eindverantwoordelijke voor de onderwijskwaliteit.

Daarom pleit het Rekenhof ervoor dat er toch extra stappen worden gezet om de samenstelling en werking van de schoolbesturen en de relatie met de schooldirecteuren te verbeteren en te stimuleren.

In het algemeen zegt de spreker dat de maatschappij meer organisatie en verantwoording vraagt van besturen. In de visie van het Rekenhof zijn er weinig argumenten om de principes van goed bestuur niet toe te passen bij de schoolbesturen. Dat hoeven geen dwingende maatregelen te zijn; men kan ook uitgaan van een stimulerend en ondersteunend beleid. Als voldoende bewegingsvrijheid wordt gelaten aan de schoolbesturen, hoeft dat volgens het Rekenhof niet in tegenspraak te zijn met de vrijheid van onderwijs.

1. Aanbevelingen 1 en 2

De aanbevelingen luiden: "Schoolbesturen oproepen aandacht te hebben voor voldoende diversiteit inzake ervaring en competenties bij hun samenstelling en te ondersteunen om hun competenties in alle beleidsdomeinen te versterken."

In zijn antwoord zegt de minister dat de verschillende onderwijsgegevens ter beschikking worden gesteld van de scholenbesturen en dat een opleidingsaanbod vraaggestuurd tot stand komt. Hij wijst ook op de actieve rol van de koepels en het gemeenschapsonderwijs.

In het rapport stelt het Rekenhof dat, gezien de grote verantwoordelijkheid van besturen, expertise noodzakelijk is. Voor schoolbesturen zouden de hoogste kwaliteitsstandaarden moeten gelden.

In de audit stelde het Rekenhof vast dat in 11 procent van de besturen geen onderwijservaring aanwezig is. Ook in andere beleidsdomeinen (GOK, pedagogisch beleid,

participatiebeleid, kwaliteitsbeleid, personeelsbeleid) is er bij 13 tot 31 procent van de besturen een tekort aan expertise. De spreker geeft mee dat de cijfers gebaseerd zijn op de bevraging van de voorzitters van de besturen. Dus waarschijnlijk gaat het over een onderrapportering. Dat probleem is dus aanwezig, ondanks de vroegere maatregelen.

Vorming kan volgens het Rekenhof een prioriteit zijn. Er kan een actievere rol zijn van de Vlaamse overheid, bijvoorbeeld in de bevraging van de vormingsbehoeften of het benadrukken van de noodzaak van die competenties in de besturen.

Het Rekenhof concludeert dat de aanbevelingen nog niet uitgevoerd zijn.

2. Aanbeveling 3

De aanbeveling luidde: "Schoolbesturen sensibiliseren om blijvend aandacht te hebben voor de samenwerking met de directeur en die samenwerking regelmatig te evalueren, in het bijzonder bij grote besturen, vanwege het belang ervan voor de onderwijskwaliteit."

In de audit heeft het Rekenhof een duidelijk positief verband vastgesteld tussen de mate van samenwerking tussen het bestuur en de directeur en verschillende kwaliteitsindicatoren van onderwijs. Een goede samenwerking tussen het bestuur en de directeur hangt samen met een betere opvolging van de leerlingen, een hogere kwaliteit in het zorg- en GOK-beleid, het participatiebeleid en het beleid over brede scholen.

In een aantal bevraagde scholen leek de samenwerking goed en vlot te verlopen en wordt door zowel het bestuur als de directeur goed geëvalueerd. Maar in andere scholen is dat niet zo. Het Rekenhof stelt ook vast dat de mate van samenwerking in het algemeen afneemt bij grote besturen en bijvoorbeeld ook bij scholen met een hogere OKI-waarde.

Het Rekenhof meent dat schoolbesturen de samenwerking kritisch onder de loep moeten nemen en oog moeten hebben voor een optimale taakafbakening tussen het bestuur en de directeur.

Het Rekenhof is van mening dat de aanbeveling nog niet is uitgevoerd. De minister zegt in zijn antwoord dat de aandacht terecht is, maar het Rekenhof ziet weinig extra maatregelen.

3. Aanbeveling 4

De aanbeveling luidde: "Schoolbesturen motiveren om een actieve rol op te nemen in bepaalde beleidsdomeinen, in het bijzonder in het kwaliteitsbeleid, onder andere door zich te informeren over de prestaties van hun scholen en stimulerende maatregelen te nemen die de kwaliteit verbeteren."

De minister heeft verwezen naar de rol die besturen kunnen spelen in de doorlichtingen van de onderwijsinspectie, naar de werkzaamheden van de PBD's en de informatie die de Vlaamse toetsen in de toekomst zullen opleveren.

In welke beleidsdomeinen een bestuur actief is, wordt door het bestuur zelf gekozen, maar er is wel een aanzienlijk verschil tussen de besturen. In het algemeen bepaalt de meerderheid van de besturen zelf het strategisch beleid, het financieel beleid en het beleid over externe relaties. Minder dan een derde van de besturen is echt actief in de domeinen personeelsbeleid, zorg- en GOK-beleid, pedagogisch beleid en kwaliteitsbeleid.

Daar komt nog bij dat de perceptie van de besturen hierover sterk verschilt, merkt de spreker op. In het algemeen zeggen de voorzitters van de besturen dat ze actiever zijn, terwijl directeurs dat eerder tegenspreken.

Voor het kwaliteitsbeleid ziet 12 procent van de besturen zich als louter bekrachtigend, terwijl de directeurs 55 procent van de besturen als louter bekrachtigend omschrijven, in de betekenis dat er van de besturen weinig initiatief is en ze enkel de maatregelen die de directeur voorstelt, bekrachtigen.

Het kwaliteitsbeleid is volgens de spreker het domein bij uitstek waarin schoolbesturen een rol zouden kunnen spelen. Ze zouden hun scholen moeten stimuleren om de kwaliteit te verbeteren en een kwaliteitsbeleid te ontwikkelen. Hiervoor kunnen ze zich informeren over de prestaties van hun scholen via allerlei data en op die manier hun controlefunctie uitoefenen.

Ten tijde van de audit gebeurde dat nog niet vaak. Het Rekenhof stelt zich de vraag hoe de schoolbesturen de beschikbare data gebruiken en of ze voldoende datawijs zijn. Hoe zullen schoolbesturen in de toekomst omgaan met de, naar verwachting, rijke data die de Vlaamse toetsen zouden kunnen opleveren?

Momenteel ziet het Rekenhof de aanbeveling als niet uitgevoerd.

4. Aanbeveling 5

De aanbeveling luidde: "Schoolbesturen stimuleren om bij hun beleidsvoering de autonomie en werkbelasting van de schooldirecteur in rekening te nemen."

De minister heeft een aantal maatregelen genomen om de positie van de directeur te versterken. Het Rekenhof acht die initiatieven waardevol, maar vraagt ook aandacht voor het stimuleren van besturen om zelf de samenwerking met de directeur te bekijken en te verbeteren. Ze kunnen daarbij rekening houden met het profiel van de directeur, de werkbelasting en de autonomie en daarin een evenwicht zoeken.

In zes van de acht beleidsdomeinen die het Rekenhof onderzocht, is minder dan een derde van de besturen actief. De spreker benadrukt nog eens het opvallende verschil in perceptie tussen bestuur en directeur.

Het Rekenhof concludeert dat de aanbeveling niet is uitgevoerd.

5. Aanbeveling 6

De aanbeveling luidde: "Om haar onderwijsbeleid verder te onderbouwen, dient de Vlaamse overheid de rol van schoolbesturen te valoriseren door verder onderzoek te doen naar de beleidsvoering van de besturen en de samenwerking met de directeur."

De spreker geeft mee dat de audit op sommige punten eerder een verkennend onderzoek was. Dat heeft een aantal antwoorden opgeleverd, maar ook een aantal indicaties waarover het Rekenhof geen zekere uitspraken kon doen. Vandaar de aanbeveling om verder onderzoek te doen, zeker over de invloed van de beleidsvoering van de schoolbesturen op de onderwijskwaliteit in de breedste zin.

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat het belang van het schoolbestuur aanzienlijk is, maar er is momenteel onvoldoende zicht op. Er is volgens de spreker weinig onderzoek over beschikbaar en het Rekenhof wil de overheid stimuleren om dat verder op te nemen.

Momenteel is de aanbeveling niet uitgevoerd.

6. Algemeen besluit

Het Rekenhof stelt vast dat de overheid momenteel niet veel maatregelen heeft genomen over de werking en de samenstelling van de schoolbesturen. Er is, vergeleken met het moment van de audit, nog altijd geen toepassing van de principes van goed bestuur binnen de schoolbesturen. Binnen de koepels wordt eraan gewerkt, maar minder vanuit de overheid.

III. Bespreking

1. Tussenkomen van de leden

1.1. Koen Daniëls

Koen Daniëls stelt dat artikel 24 van de Grondwet en de vrijheid van vereniging zeker op dit onderwerp van toepassing zijn. Over een aantal aanbevelingen van het Rekenhof vraagt de spreker zich af of de overheid daartoe de mogelijkheid heeft. Kan het parlement of de Vlaamse Regering opleggen aan een schoolbestuur dat, om gesubsidieerd te worden door de Vlaamse overheid, minstens een master Pedagogische Wetenschappen deel moet uitmaken van het schoolbestuur?

Als het Rekenhof de conclusie trekt dat de aanbeveling niet is uitgevoerd, rijst natuurlijk de vraag wat de overheid zou kunnen doen en of dat toegelaten is. Zijn fractie heeft uiteraard geen probleem met de geformuleerde aanbevelingen, maar de spreker vraagt zich wel af of het mogelijk is. Anders zal de status bij een volgende opvolgingsbespreking nog steeds 'niet uitgevoerd' zijn. Als het Rekenhof juridisch kan onderbouwen dat ingrijpen mogelijk is, verneemt hij dat graag.

Het Rekenhof stelt vast dat de relatie tussen het schoolbestuur en de directie belangrijk is voor de werking en de kwaliteit van de school. In schoolbesturen met één school is de samenwerking veel hechter. Dat is volgens de spreker een belangrijke vaststelling.

De minister heeft een aantal acties voor schoolleiders opgesomd. De facto is het vandaag de directeur die de school runt en bezig is met het personeels- en kwaliteitsbeleid. Het schoolbestuur is meer bezig met het scheppen van het kader zodat de directeur zijn job kan doen. In het model dat het Rekenhof hanteert, is het schoolbestuur veel actiever bezig met het bestuur van de school, zelfs bijna operationeel. Is dat wenselijk?

Zijn ervaring is dat het niet altijd wenselijk is dat een raad van bestuur operationeel tussenkomt. Als het bestuur de schoolleider steeds overrulet is dat geen goede situatie. De bij het bestuur aanwezige kennis kan wel een goede terugvalpositie zijn voor de directeur.

De spreker gaat nog in op de datakoppeling tussen de overheid en de school. Dat gebeurt al met Dataloep en Mijn Onderwijs en de minister probeert meer informatie te laten doorstromen naar de schoolbesturen. Het is goed dat een schoolbestuur het niet enkel heeft over de rekening en de gebouwen, maar ook over de stand van het onderwijs en het hr-beleid. Dat laatste blijft volgens Koen Daniëls nog onder de radar. Over de uitstroom van jonge leerkrachten en het ziekteverzuim bijvoorbeeld heeft een schoolbestuur weinig informatie. Die informatie is nuttig zodat schoolbesturen samen met de directeur en het personeel ermee aan de slag kunnen. Zo kan het voeren van exitgesprekken zeer waardevolle informatie opleveren over het hr-beleid van de school. Daar kan een bestuur een belangrijke rol in spelen.

De samenwerking tussen de directeur en het bestuur heeft een positief effect, maar in welke mate kan de overheid ingrijpen, vraagt de spreker zich af.

1.2. Loes Vandromme

Loes Vandromme is ook benieuwd naar de visie van het Rekenhof over de fundamentele juridische vraag over de Grondwet.

Mocht er een vervolgonderzoek komen, is haar fractie ook benieuwd naar de mogelijke invloed van de coronacrisis op de samenwerking tussen schoolbesturen en directieteams. Volgens de spreker was er een positieve impact. In tijden van crisis heeft men elkaar goed gevonden.

Het lijkt haar interessant om bijkomend onderzoek te doen. Ook het onderzoek van de minister is interessant en de spreker vraagt naar extra informatie daarover.

Het is belangrijk om na te gaan hoe schoolbesturen ondersteund kunnen worden, wat de tools en de mogelijkheden zijn en welke samenwerking met externen mogelijk is. Als de expertise niet aanwezig is, kan een schoolbestuur nog altijd een beroep doen op externe samenwerking. Het zou volgens haar goed zijn om die mogelijkheden op te sommen.

Over de verspreiding van data naar de schoolbesturen verwijst de spreker naar de gedachtewisseling met de onderwijsinspectie over de ontwikkelde tools (*Parl.St. VI.Parl. 2022-23, nr. 1550/1*). Het is niet zo dat schoolbesturen automatisch alle data ontvangen die gegenereerd worden. Zij stelt de minister voor om de mails met informatie over de DataWijzer en de planlastcalculator die naar de directeurs worden verstuurd ook naar de schoolbesturen te sturen. Het lijkt haar nuttig en nodig dat de schoolbesturen daar ook van op de hoogte zijn.

1.3. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman stelt dat een sterk schoolteam staat of valt met een goede directeur. Een directeur moet vandaag een duizendpoot zijn. Er moet dus veel aandacht besteed worden aan het overladen takenpakket van de directeur. Zij vraagt hoe de directeurs ontlast kunnen worden.

Het is goed om te kijken naar de effecten van een goede samenwerking tussen de directeur en het schoolbestuur. Het zou goed zijn om ook te kijken naar de ondersteuning die een schoolbestuur biedt voor de directie. Het is een interessante oefening om binnen het kader van de vrijheid van onderwijs te kijken wat van schoolbesturen wordt verwacht. Ze vernoemt dan kwaliteitsopvolging en hr-beleid. De spreker informeert naar de visie van het Rekenhof.

Om directeurs te ontlasten, is het nuttig om verder in te gaan op de taakverdeling, waarbij ze de bestuurlijke schaalvergroting aanstipt. Tijdens de vorige zittingsperiode werd de conceptnota over bestuurlijke optimalisatie goedgekeurd door de Vlaamse Regering maar er kwam geen regelgevend kader over. Hoe kijkt de minister naar het vraagstuk van bestuurlijke schaalvergroting?

Als het gaat over financieel beheer en hr-beleid kan worden nagegaan of verbeteringen mogelijk zijn, rekening houdend met het feit dat een directeur altijd de autonomie wil behouden om het eigen team samen te stellen. Om directeurs te ontlasten, moet naar dit complexe vraagstuk gekeken worden, meent Hannelore Goeman.

Directeurs moeten duizendpoten zijn en vandaag groeien leerkrachten vaak door tot de functie van directeur, want dat is een mooie carrièrekans. Maar directeur zijn vergt andere skills dan leerkracht zijn. De vraag naar de opleiding van directeurs

komt steeds terug, merkt de spreker op. Is de minister van mening dat op termijn moet worden nagedacht over specifieke opleidingstrajecten voor directeurs?

Het meelooptraject zou volgens de spreker voortgezet moeten worden, maar men moet verder gaan. Een goede directeur zou een aparte opleiding moeten kunnen volgen.

1.4. Johan Danen

Johan Danen stelt dat een school met een sterk beleidsvoerend vermogen een betere samenwerking heeft tussen het bestuur en de directie. Men heeft er dus alle belang bij om in te zetten op goede bestuursorganen.

De afbakening van de vrijheid van onderwijs is nergens volledig helder vastgelegd, meent de spreker. De algemene betekenis is ongeveer duidelijk, maar als de vrijheid van onderwijs absoluut zou zijn, zou men ook niet kunnen werken met eindtermen of Vlaamse toetsen. De vrijheid van onderwijs is dus minder absoluut dan sommigen willen doen geloven, merkt de spreker op.

Het is van belang na te gaan hoe schoolbesturen versterkt kunnen worden. Hij deelt niet volledig de mening van degenen die zeggen dat de overheid niets kan doen. De aanbevelingen van het Rekenhof situeren zich op het vlak van sensibilisering en verder onderzoek, stipt de spreker aan. Niemand kan daar volgens hem tegen zijn.

Het is volgens Johan Danen problematisch dat aan geen enkele aanbeveling gevolg is gegeven. Er staat ook nergens precies omschreven wat een schoolbestuur allemaal moet doen. Sommige schoolbesturen gaan wat verder in beleidsbepalende activiteiten dan andere.

Om directeurs te ontlasten, kan meer verantwoordelijkheid bij de schoolbesturen gelegd worden, bijvoorbeeld over zorgbeleid, hr-beleid en kwaliteitszorg. Vandaag komen leerkrachten met klachten bij de directeurs terecht. Als die zich dan minder goed ondersteund voelen door de beleidsorganen, is dat niet zo handig. Volgens de spreker is er werk aan de winkel om de beleidsorganen te versterken.

Johan Danen maakt zich ook zorgen over de diversiteit van de bestuursorganen. In 11 procent van de schoolbesturen zit geen enkele vrouw. Hij noemt dat problematisch. De werving van leden van de bestuursorganen zorgt ervoor dat nieuwe leden heel sterk lijken op degenen die er al zaten. Hoe kan ervoor worden gezorgd dat de bestuursorganen meer divers worden samengesteld?

2. Antwoorden van het Rekenhof

Willem Cabooter gaat eerst in op wat de overheid kan doen en de relatie met de vrijheid van onderwijs. De spreker kan vandaag geen juridisch sluitend antwoord geven, want hij kan ook niet in de plaats treden van de instanties die daarover beslissen. Het is volgens het Rekenhof essentieel dat bij elke maatregel die genomen wordt voldoende vrijheid wordt gelaten aan de schoolbesturen. De overheid kan gerust een kader en een einddoel creëren en het is aan de schoolbesturen om te beslissen op welke manier ze welke maatregelen invullen. Hoe dwingend de maatregel kan zijn, hangt daarvan af. Een stimulerend en ondersteunend beleid is altijd mogelijk.

Voor het Rekenhof moet zich dat concentreren op twee hoofdzaken. Ten eerste moet het belang aangetoond worden van een aantal zaken. Als een bestuur op een bepaalde manier werkt, heeft dat positieve uitkomsten. De overheid kan zeker een

aantal zaken aanbieden. Het debat over artikel 24 van de Grondwet is een maatschappelijke maar ook altijd een juridische discussie, merkt de spreker op.

Ten tweede rijst de vraag in hoeverre de schoolbesturen moeten ingrijpen in de werking van de scholen. Het Rekenhof stelt geen ideaal model voor. Scholen werken op een verschillende manier. Sommige besturen blijven op de achtergrond, terwijl andere meer initiatief nemen. Het Rekenhof beveelt aan dat elk schoolbestuur dat apart voor de eigen scholen bekijkt en daarbij rekening houdt met de manier waarop de directeur werkt, de competenties en de werkbelasting, waarna een werkverdeling wordt afgesproken.

Daarnaast vindt het Rekenhof dat het kwaliteitsbeleid een bijzondere plaats inneemt. Het schoolbestuur is eindverantwoordelijke voor de onderwijskwaliteit. Daarin zou het bestuur zijn controle- en verantwoordingsfunctie moeten opnemen. Op andere domeinen kan het bestuur ondersteuning aanbieden. Het hr-beleid is daar een voorbeeld van.

3. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* begrijpt de zorgen over de bestuurskracht en de beleidsvoering van schoolbesturen in relatie tot de vrijheid van onderwijs en inrichting. De minister wenst daarom een onderzoek op te starten om na te gaan wat de overheid kan opleggen aan schoolbesturen, rekening houdend met de vrijheid van onderwijs.

Ondertussen probeert de minister wel tools aan te reiken en te zorgen voor de doorstroming van informatie. De schoolbesturen worden altijd betrokken bij de nabespreking van een doorlichting. In de toekomst zullen ze, op grond van de resultaten van de Vlaamse toetsen, ook geïnformeerd worden. Op de website van Klasse wordt een aparte pagina gemaakt voor schoolbesturen.

Het aanbod van AGODI over de toelichting van de regelgeving staat ook open voor de schoolbesturen, merkt de minister op. Hij moet nagaan of dat afdoende wordt gecommuniceerd.

Over bestuurlijke optimalisatie en schaalvergroting is een discussie gevoerd. Er zijn volgens de minister zeker schaaffecten mogelijk, maar de vraag rijst of dat in verhouding staat tot de vrijheid en autonomie die een schoolbestuur en directie dan moet afgeven. Katholiek Onderwijs Vlaanderen is daar verder in gegaan, maar andere onderwijsverstrekkers, scholen en directies zijn geen vragende partij. De minister wil de keuzemogelijkheid behouden.

De minister geeft nog mee dat ook de pedagogische begeleidingsdiensten, de koepels en het GO! de taak hebben te zorgen voor de versterking van het beleidsvoerend vermogen van de scholen. Dat belet niet dat de minister bekijkt wat hij kan doen.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Koen DANIËLS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GOK	gelijke onderwijskansen
OKI	onderwijskansarmoede-indicator
PBD	pedagogische begeleidingsdienst